

Sygn. akt: I C 654/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Dobrawa Michałowska
Protokolant:	sekr. sądowy Dorota Luboch

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa w N.

przeciwko T. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) Sp. z o.o. spółka komandytowa w N. umowę sprzedaży z dnia 3 czerwca 2013r. zawartą pomiędzy W. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Budowlano (...) a T. S. działającą jako wspólnik spółki cywilnej P. P.H.U. (...) s.c. T. S. W. S. w N., której przedmiotem była sprzedaż samochodu S. (...) Premia o nr rej. (...) (faktura VAT nr (...)), któremu to powodowi przysługuje wierzytelność wobec dłużnika W. S. w wysokości 14.175,23 zł (czternaście tysięcy sto siedemdziesiąt pięć złotych 23/100) określona nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie w dniu 12 czerwca 2013r. w sprawie o sygn.. VI Nc-e (...) zaopatrzoną przez tenże Sąd w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013r.,

II. odstępuje od obciążania pozwanej kosztami postępowania.

Sygnatura akt I C 654/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka komandytowa w N. w pozwie wniesionym 24 czerwca 2014 roku (data stempla pocztowego) przeciwko T. S. domagała się uznania za bezskuteczną w stosunku do niej umowy sprzedaży samochodu marki S. (...), nr. rej. (...), faktura VAT nr (...)), zarejestrowanej w dniu 23 lipca 2013 roku w Starostwie Powiatowym w N., zawartej pomiędzy dłużnikiem (...) Zakład Budowlano – (...) a P.P.H.U. (...) S.A. T. S., W. S. z pokrzywdzeniem strony powodowej, której przysługuje wierzytelność wynikająca z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego w dniu 12 czerwca 2013 roku przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny, sygn. akt VI Nc-e 915460/13 zasądzającego od dłużnika W. S. 14.175,23 zł wraz z ustawowymi oraz kosztami procesu. Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie ba swoją rzecz od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana T. S. odpowiadając na pozew w dniu 31 lipca 2014 roku (data stempla pocztowego) wniosła o oddalenie powództwa strony powodowej oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana podała, że samochód S. (...) jest własnością spółki cywilnej PPHU (...) s.c. (...), W. S. z siedzibą w N. i

jest wykorzystywany w działalności spółki. W. S. nie zamieszkuje z pozwaną od około 25 lat i nigdy nie informował pozwanej o swoich poczynaniach. Z tych powodów nie może ona brać odpowiedzialności za jego długi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie na skutek pozwu wniesionego przez Stronę powodową - (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w N. w dniu 22 kwietnia 2013 roku przeciwko W. S. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 915460/13, w którym zasądził od pozwanego W. S. na rzecz strony powodowej kwotę 14.175,23 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2012 roku do dnia zapłaty oraz koszty procesu w wysokości 2.582,45 zł.

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 915460/13 Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi W. S..

Dowód: nakaz zapłaty z 12.06.2013 r., sygn. akt VI Nc-e 915460/13, k. 5; wniosek o wszczęcie egzekucji, k. 6.

W dniu 3 września 2013 roku strona powodowa działając jako wierzyciel na podstawie w/w tytułu wykonawczego złożyła wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Nysie A. U. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego i wyegzekwowanie kwot 14.175,23 zł i 2.582,45 zł tytułem kosztów procesu.

W dniu 13 listopada 2013 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Nysie A. U. dokonał zajęcia 1/2 udziału w ruchomości dłużnika W. S. w postaci samochodu marki S (...), nr rej. (...), rok 2009 r.

Dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji, k. 6; akta SR w Nysie I C 1484/13: protokół zajęcia ruchomości z 13.11.2013 r., k. 5; akta KM 1789/13.

Przeciwko dłużnikowi W. S. prowadzone są liczne postępowania egzekucyjne przed Komornikami Sądowymi działającymi przy Sądzie Rejonowym w Nysie. Dokonano także w tutejszym Sądzie, sygn. akt I Co 2801/13 zawiadomienia o wszczęciu przeciwko dłużnikowi egzekucji z nieruchomości z wniosku wierzyciela Banku (...) S.A. z siedzibą w W. prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Nysie A. M. – KM 794/13.

Dowód: akta egzekucyjne Komorników przy SR w Nysie: A. U.: KM 1789/13, KM 204/14, KM 254/14; P. P.: KM 822/13, KM 2011/12, A. M.: KM 354/13; akta SR w Nysie I Co 2801/13.

Pozwana T. S. prowadzi działalność gospodarczą od 22 stycznia 2001 roku pod nazwą PPHU (...) S. T. oraz jako wspólnik spółki cywilnej pod nazwą PPHU (...) s.c. T. S. M. S.. Udziały obu wspólników w spółce są równe. Jedynie w kontekście udziału w zyskach spółki Pozwanej T. S. na mocy aneksu z dnia 19 czerwca 2013 roku do umowy spółki cywilnej PPHU (...) s.c. zwrótej 5 października 1998 roku przysługiwał udział w wysokości 99%, natomiast W. S. w wysokości 1%. Aneks ten wszedł w życie 1 lipca 2013 roku.

Dowód: fakt bezsporny; wydruk z (...) dla T. S., k. 8; przesłuchanie strony – pozwanej, k. 34; akta SR w Nysie I C 1484/13: umowa spółki cywilnej, k. 9-10.

W dniu 3 czerwca 2013 r. W. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Budowlano – (...) sprzedał na rzecz PPHU (...) s.c. Terasa S., W. S. samochód marki S (...), rok prod. 2009, nr rej. (...) za kwotę 21.525,00 zł brutto.

Umowa ta została zarejestrowana w Starostwie Powiatowym w N. 23 lipca 2013 roku, a pozwana została wpisana do dowodu rejestracyjnego przedmiotowego pojazdu jako jego współwłaściciel tego samego dnia.

Dowód: faktura VAT nr (...) z 03.06.2013 r., k. 30; akta SR w Nysie I C 1484/13: kserokopia dowodu rejestracyjnego nr rej. (...), k. 7-8.

W. S. jest synem pozwanej T. S.. Pozwana oraz W. S. są współnikami spółki cywilnej. Pozwana nie interesowała jej co jej syn robi i gdzie mieszka do czasu kiedy komornik, około trzech lat temu, zajął na jej mienie i emeryturę w związku z prowadzoną przez nich działalnością. Razem z synem prowadzi bar przy ul. (...) w N.. Obecnie w pozwana samodzielnie prowadzi sprawy spółki, i podjęła kroki w celu pozbawienia syna udziału w spółce. Tłem umowy sprzedaży był fakt, że syn jest jej dłużnikiem, pozwana zapłaciła mu około 21.000,00 zł tytułem ceny kupna opisanego wyżej pojazdu na rzecz spółki.

Dowód: przesłuchanie strony – pozwanej, k. 34.

Pozwana T. S. wytoczyła przed tutejszym Sądem przeciwko stronie powodowej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa powództwo o zwolnienie spod egzekucji przedmiotowego samochodu marki S. (...), rok prod. 2009, nr rej. (...). Postępowanie to aktualnie jest zawieszona na mocy postanowienia Sądu z dnia 20 czerwca 2014 roku, sygn. akt I C 1484/13 do czasu zakończenia niniejszego postępowania w przedmiocie skargi pauliańskiej.

Dowód: akta SR w Nysie I C 1484/13.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawą dla ustalonego stanu faktycznego były przedłożone przez strony postępowania dokumenty oraz przesłuchanie strony – pozwanej T. S.. Dodatkowo do ustalenia stanu faktycznego posłużyły dołączone do akt niniejszego postępowania akta tutejszego Sądu o sygn. I C 1484/13, I Co 2801/13 oraz akta egzekucji komorniczych prowadzonych przeciwko dłużnikowi W. S. wymienionych pod poszczególnymi elementami stanu faktycznego.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa domagała się uznania wobec niej za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej pomiędzy dłużnikiem strony powodowej – W. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) Zakład Budowlano – (...) a PPHU (...) s.c. T. S., W. S. polegającej na sprzedaży samochodu marki S. (...) o nr rej. (...) w dniu 3 czerwca 2013 roku.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

W myśl § 2 powołanego wyżej artykułu czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Stosownie do § 3 przepisu, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W myśl art. 530 k.c., przepis art. 527 k.c. znajduje odpowiednie zastosowanie, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli. Jeżeli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała.

Z powództwem może również wystąpić wierzyciel, którego wierzytelność nie istnieje jeszcze w chwili dokonywania przez dłużnika czynności prawnej w warunkach przewidzianych art. 527 § 1 k.c., ale wykazać musi, że powstała w następstwie czynności prawnych zaistniałych po dokonaniu czynności przez dłużnika. W dacie zaskarżenia czynności wierzytelność ta powinna być skonkretyzowana pod względem podmiotowym i przedmiotowym.

Wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły – art. 532 k.c.

Z kolei osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynieniu roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika.

Przesłankami skargi pauliańskiej zatem zgodnie z art. 527 k.c. są: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Wszystkie te przesłanki muszą być spełnione jednocześnie, a ciężar dowodowy ich wykazania spoczywa na stronie powodowej zgodnie z art. 6 k.c. Jednakże odnośnie trzeciej z w/w przesłanek należy mieć na uwadze, iż potencjalny wierzyciel korzysta z domniemania świadomości osoby trzeciej o działaniu przez dłużnika z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli, jeżeli jest ona osobą będącą w bliskim stosunku z dłużnikiem. Wówczas to na osobie pozwanej – będącej osobą trzecią, z którą dłużnik dokonał czynności prawnej zmierzającej do pokrzywdzenia wierzycieli ciąży ciężar dowodowy obalenia przedmiotowego domniemania. W tym wypadku mamy do czynienia z odwróconym ciężarem dowodowym.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż na skutek czynności prawnej dokonanej przez W. S. w postaci sprzedaży samochodu marki S. (...) nr rej. (...) na rzecz PPHU (...) s.c. T. S. i W. S., w której pozwana T. S. posiada wraz z dłużnikiem równe udziały (jedynie w zyskach spółki partycypuje na zasadzie 99% udziałów a dłużnikowi – W. S. będącemu jej synem przysługuje 1% udziału), osoba trzecia – pozwana T. S. uzyskała niewątpliwie jako współniczka spółki cywilnej - korzyść majątkową. Z tego względu została spełniona pierwsza z przesłanek.

W nawiązaniu do powyższego, odnośnie drugiej z przesłanek zastosowania art. 527 k.c., przyjdzie podkreślić, że z pokrzywdzeniem wierzycieli mamy do czynienia wówczas, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jak wynika natomiast z ustalonego stanu faktycznego, przeciwko W. S. jeszcze przed dokonaniem przedmiotowej czynności sprzedaży samochodu marki S. (...) nr rej. (...) prowadzone były liczne postępowania egzekucyjne z wniosków różnych wierzycieli przez Komorników Sądowych przy Sądzie Rejonowym w Nysie, a w szczególności przez A. U., P. P. i A. M.. W tym stanie rzeczy dokonane przez dłużnika W. S. rozporządzenie przedmiotowym pojazdem w sytuacji toczących się przeciwko niemu licznych postępowań egzekucyjnych spowodowało niewątpliwie uszczuplenie jego majątku i tym samym doszło do wykazania drugiej z w/w przesłanek.

Dalej w związku z trzecią przesłanką trzeba zaakcentować fakt, iż jako, że pozwana jest matką dłużnika W. S., na gruncie niniejszej sprawy zastosowanie miało domniemanie wyrażone w art. 527 § 3 k.c., zgodnie z którym przyjmuje się, że miała ona świadomość, o działaniu syna w momencie zbycia przedmiotowego pojazdu ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Co więcej, jak sama zeznała pozwana, wiedziała ona od co najmniej 3 lat wstecz o zadłużeniu swojego syna oraz braku jego płynności w spłacie ciężących na nim zobowiązań. Nie było również żadnego majątku spółki, z którego komornicy mogliby przeprowadzić egzekucję, a jej syn również nie dysponował majątkiem w związku z czym zajęto pozwanej emeryturę. Pozwana nadal spłaca za syna długi wynikające ze zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd w kontekście powyższego nie dał wiary zeznaniom pozwanej, w których twierdziła ona, że nie utrzymuje z pozwanym żadnych bliskich relacji, nie wie czym syn się zajmuje i gdzie mieszka. Przez to pozwana nie obaliła wynikającego z art. 527 § 3 domniemania i nie mogła uwolnić się od odpowiedzialności. Pozwana także nie wykazała okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 533 k.c.

Przechodząc do konstatacji należy zaznaczyć, że strona powodowa wykazała w niniejszej sprawie wszelkie przesłanki wymienione w art. 527 § 1 k.c. uzasadniające przyjęcie, że czynność prawna w postaci rozporządzenia przez dłużnika W. S. została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela – strony powodowej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

spółka komandytowa z siedzibą w N. posiadającego wymagalną od dnia 11 września 2012 roku wierzytelności w kwocie 14.175,23 zł, a stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie w dniu 23 czerwca 2013 roku, sygn. akt VI Nc-e 914640/13. Wykazana została również przesłanka uzyskania przez pozwaną korzyści majątkowej w postaci nabycia przez nią jako współniczkę spółki cywilnej przedmiotowego samochodu. Spełniona została również ostatnia przesłanka istnienia po stronie pozwanej świadomości działania przez W. S. z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania podyktowane jest treścią przepisu art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "przypadków szczególnie uzasadnionych" pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego przepisu powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak SA w Białymstoku w wyroku z dnia 11.04.2011 r., I ACa 9/14, lex 1455540).

Z uwagi na powyższe, w niniejszej sprawie Sąd uznał, iż w świetle ustalonych okoliczności sprawy brak było uzasadnionych przesłanek do obciążenia pozwanej kosztami postępowania na rzecz strony powodowej. Przede wszystkim wydając to rozstrzygnięcie Sąd miał na względzie, że strona powodowa posiadała wymagalną wierzytelność jedynie w stosunku do syna pozwanej W. S.. To wyłącznie jego działanie doprowadziło do jej powstania, a nie pozwanej. Dodatkowo istotne jest to, że pozwana będąca emerytką w wieku 67 lat samodzielnie musi z własnej emerytury, będąc współnikiem założonej wraz z nim spółki cywilnej, spłacać zaciągnięte przez jej syna zobowiązania. Sytuacja zdaniem Sądu niesie ze sobą już sama w sobie duże pokrzywdzenie pozwanej jako osoby starszej, gdyż nie będąc bezpośrednim dłużnikiem musi spłacać zaciągnięte przez jej własnego syna zobowiązania. Z tego względu Sąd postanowił odstąpić od obciążania pozwanej kosztami postępowania na rzecz strony powodowej.